

Vlada Republike Hrvatske
Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Prijedlog Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske objavljuje objedinjene primjedbe zaprimljene od strane predstavnika zainteresirane javnosti koji su dostavili primjedbe na Prijedlog Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016. putem održanog internetskog savjetovanja provedenog u razdoblju od 13. prosinca 2012. do 15. siječnja 2013. godine, te naznake o prihvaćanju/neprihvatanju istih.

Redni broj	Naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Poglavlje na koje se odnosi primjedba/prijedlog	Tekst primjedbe/prijedloga	Razlog prihvaćanja/neprihvatanja primjedbe ili prijedloga
1.	Mreža mladih Hrvatska (MMH)	Zaštita prava mladih	Naime, područje zaštite prava mladih, kao i specifičnih cilja aktivnog sudjelovanja mladih u procesima odlučivanja na svim razinama, puno je šire područje od djelovanja mladih u savjetima mladih. Ne zanemaruju i važnost savjeta mladih, područje zaštite prava mladih sadrži niz drugih dimenzija: nezaposlenost mladih, obrazovanje mladih u specifičnim područjima koji sada ne postaje u hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu, mobilnost mladih, priznavanje volontiranja i neformalnog obrazovanja mladih, siromaštvo mladih, mladi ispali iz sustava obrazovanja, važnost participacije mladih u lokalnoj zajednici i procesima donošenja promjena unutar zajednica u kojima djeluju i još niz područja. Smatramo kako je nužno postaviti više i broj ciljeva iz ovog područja te u skladu s time formirati odgovarajuće provedbene mjere.	Nije prihvaćeno

	Prava nacionalnih manjina	<p>Cilj 5. Suzbijati etni ku diskriminaciju Provedbena mjera 5.1. Kao pokazatelj provedbe dodati: - provedena informativna kampanja o pojavnim oblicima diskriminacije na temelju etni ke pripadnosti u podru ju rada i zapošljavanja.</p>	Nije prihva eno
	Prava nacionalnih manjina	<p>Cilj 5. Suzbijati etni ku diskriminaciju Provedbena mjera 5.5. Kao pokazatelj provedbe dodati: - uspostavljen jedinstveni, me uresorni na in evidencije prijavljenih slu ajeva diskriminacije.</p>	Nije prihva eno
	Prava nacionalnih manjina	<p>Cilj 6. Poticati multietni nost i multikulturalnost u obrazovanju Prijedlog provedbene mjere: Stvarati pretpostavke i sadržaje o kulturi i tradiciji nacionalnih manjina za udžbenike povijesti i geografije, s posebnim naglaskom na integraciju kulture i tradicije Roma. Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta</p> <p>Obrazloženje: Obrazovanje je jedan od temeljnih instrumenata za promjene u društvu. Mjere 6.1., 6.2. i 6.3. govore o važnosti integracije sadržaja vezanih uz identitet nacionalnih manjina u obrazovne programe. S obzirom da su jedan od temeljnih elemenata i oblika stjecanja znanja i vještina u hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu udžbenici iz pojedinih nastavnih predmeta, integracija u obrazovne programe može se desiti isklju ivo putem stvaranja udžbenika u kojima je integrirana kultura i tradicija nacionalnih manjina.</p>	Djelomi no prihva eno

	Zaštita prava djece Na elne primjedbe	U poglavlju Zaštita prava djece nigdje se ne spominje udomiteljstvo djece. Udomiteljstvo se navodi u kontekstu zaštite prava osoba starije životne dobi, ali ne djece (i mladih). Pravo je djeteta da živi u obitelji, a proces deinstitutionalizacije osigurava to pravo. S obzirom da deinstitutionalizacija odnosno ostvarenja navedenog prava podrazumijeva 3 smjera (kvalitetne i djelotvorne rane intervencije, kvalitetno udomiteljstvo te rad s obitelji dok je dijete izdvojeno) smatramo da te mjere trebaju prona i mjesto u ovom Programu. Dodatno, potrebno je izraditi mjere koje odgovaraju i djeci i mladima s posebnim potrebama te promovirati sustavnu evaluaciju.	Nije prihva eno
	Zaštita prava djece	<p>Cilj 1. Promovirati prava djece Provedbena mjera 1.3. Poduzimati mjere za sustavno odgojno-obrazovno uklju ivanje djece s teško ama u razvoju. Prijedlog: Kao pokazatelje provedbe uklju iti održane aktivnosti u svrhu edukacije roditelja, te obrazovanja budu ih u itelja/u iteljica i odgajatelja/odgajateljica.</p> <p>Naveden pokazatelj provedbe (izra en plan mjera za sustavno odgojno-obrazovno uklju ivanje djece s teško ama u razvoju) podrazumijeva zadovoljavanje prava na obrazovanje i specifi nu brigu države u ovom podru ju djeca s teško ama u razvoju. Naime, poseban se naglasak kod sustavnog odgojno-obrazovnog uklju ivanja djece s teško ama u razvoju treba staviti na podršku koja se pruži obitelji s obzirom da je njihova odgojno-obrazovna uloga podjednako važna kao i ona škole. Jedan dio roditelja esto nije upoznat sa specifi nostima odre enih teško a te je potrebna edukacija i tjedna podrška roditeljima kako bi djeca s teško ama u razvoju razvila maksimum svojih potencijala. Edukacija o specifi nostima pojedinih teško a potrebna je i na u iteljskim fakultetima kako bi odgajatelji/odgajateljice i u itelji/u iteljice na vrijeme mogli prepoznati potencijale teško e kod djeteta i uputiti ih odgovaraju im stru njacima.</p>	Djelomi no prihva eno

		Zaštita prava djece	<p>Cilj 3. Informirati i senzibilizirati javnost o pravima djece i odgovornom roditeljstvu Provedbena mjera 3.3. Prigodno obilježiti me unarodne dane vezane uz Dan djeteta, Me unarodni dan mladih, Dan ljudskih prava, Me unarodni dan tolerancije. Obrazloženje: Me unarodni dan mladih je ispravan naziv za događaj koji je uspostavljen 1999. od strane Ujedinjenih naroda dok je Svjetski dan mladih susret mladih s katoličkim papom.</p>	Prihvaćeno
		Obrazovanje za ljudska prava i ljudska prava u obrazovnom sustavu	<p>Provedbene mjere 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 2.2. te 2.3. Nema jasnih pokazatelja provedbe. Postaviti konkretnije indikatore je tim više važno jer navedene mjere se nisu uspjele ostvariti od 1999. godine kad se uvodi Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.</p>	Djelomično prihvaćeno
		Obrazovanje za ljudska prava i ljudska prava u obrazovnom sustavu	<p>Provedbena mjera 1.1. Navedeno je da se 2013. donosi svojevrsna odluka o uvođenju Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja. (točan naziv: Odluka o izmjeni Odluke o eksperimentalnoj provedbi, praćenju i vrednovanju provedbe Kurikuluma građanskoga odgoja i obrazovanja u dvanaest osnovnih i srednjih škola u 2012./2013. i 2013./2014. školskoj godini). Ta odluka je donesena 30. listopada 2012. godine te vrijedi 2 školske godine, kada se očekuje nova odluka o potpunom uvođenju Kurikuluma Građanskog odgoja i obrazovanja.</p>	Prihvaćeno
2.	Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek	Na temeljne primjedbe	Prijedlog Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava od 2013. – 2016. god. nije usuglašen s Programom Vlade RH za preuzimanje i provedbu pravne ste evine EU za 2013. god. u području besplatne pravne pomoći.	Prihvaćeno
		Pravo na besplatnu pravnu pomoć	U gore spomenutom Programu Vlade RH na stranici 19 pod naslovom „Besplatna pravna pomoć“ stoji citirano: „Radi daljnjeg unaprjeđenja pružanje pravne pomoći ekonomski i socijalno ugroženim kategorijama građana donijete se Izmjene i dopune Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Da bi se primarna pravna pomoć osigurala širokom krugu	Nije prihvaćeno

			<p>korisnika treba pojednostaviti postupak njezina odobravanja. U tom kontekstu razmotrit e se odustajanje od inzistiranja na prestrogoj provjeri imovinskog cenzusa te u odre enoj mjeri redefiniranje imovinskih uvjeta za odobravanje besplatne pravne pomo i.“</p> <p>Budu i da Izmjene i dopune Zakona o besplatnoj pravnoj pomo i nisu predvi eni kao provedbena mjera predlažemo istu uvrstiti kao prioritetnu. Na stranici 56 uvodnog dijela navodi se da je potrebno osigurati unificiranu primjenu Zakona o besplatnoj pravnoj pomo i na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Prema našem mišljenju taj problem je prisutan jer smo tijekom pra enja provedbe Zakona o besplatnoj pravnoj pomo i zamijetili neuskla enu praksu ureda državne uprave koji odobravaju besplatnu pravnu pomo .Me utim isti nije predvi en niti jednom od provedbenih mjera. Stoga bi bilo potrebno rješavanje ovog problema popratiti odgovaraju om mjerom.</p> <p>Tako er smo zamijetili da ni jednom provedbenom mjerom nije predvi ena suradnja izme u svih dionika uklju enih u sustav besplatne pravne pomo i (Ministarstvo pravosu a, nadležna tijela državne uprave, pružatelji besplatne pravne pomo i). Radi daljnjeg unapre enja sustava besplatne pravne pomo i bilo bi nužno uspostaviti komunikaciju i suradnju sa svim dionicima uklju enim u sustav.</p> <p>Predlažemo da jedna od provedbenih mjera bude hitno imenovanje Povjerenstva za pravnu pomo koje nije konstituirano više od godinu dana</p>	
3.	Centar za nove inicijative	Na elne primjedbe Nestale osobe u Republici Hrvatskoj	<p>U poglavlju „Nestale osobe u Republici Hrvatskoj“ navode se samo podaci, ciljevi i mjere koje se odnose na slu ajeve osoba nestalih tijekom Domovinskog rata.</p> <p>Smatramo da bi u ovom poglavlju trebalo obuhvatiti i problem nestalih osoba jer prema statistici MUP-a ta brojka nije zanemariva. Problemu nestalih osoba neophodno je posvetiti ve u pažnju uspostavom programa i aktivnosti za što postoji i me unarodna inicijativa. Na nacionalnom nivou je pokrenuta inicijativa razmjene informacija o mogu im aktivnostima te uspostavi evropskog broja za nestalu djecu.</p>	Nije prihva eno
		Zaštita prava djece	<p>U opisnom dijelu navesti statistiku o djeci bez pratnje.</p> <p>S obzirom da je EK odobrila financiranje projekta Children on the Move: Developing Institutional Framework for Assisting and Protecting the Unaccompanied Minors in the Republic of Croatia, smatramo da bi u skladu s projektom trebalo navesti dodatni cilj i provedbene mjere.</p>	Nije prihva eno

4.	Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske SOIH	Na elne primjedbe	Organizacije civilnog društva koje zastupaju interese osoba s invaliditetom nisu uključene, izuzev mjere 21.1., 3.1 ni u jednoj drugoj mjeri, prema sloganu pokreta osoba s invaliditetom „Ništa o nama bez nas“ molimo da se kao sunositelju mjera uključuje organizacije osoba s invaliditetom, pa čak i u mjerama u kojima se navodi pravobraniteljica za osobe s invaliditetom.	
		Zaštita prava osoba s invaliditetom	Cilj 5. Osigurati inkluzivno obrazovanje u svim obrazovnim fazama Dodati provedbenu mjeru 5.3. Ojačati sustav usluga asistenta u nastavi Nositelj: Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Rok za provedbu: 2013. i kontinuirano	Nije prihvaćeno
		Zaštita prava osoba s invaliditetom	Cilj 6. Povećati broj zaposlenih osoba s invaliditetom sukladno regionalnim gospodarsko razvojnim programima Dodati provedbenu mjeru 6.5. Izraditi priručnik o razumnoj prilagodbi Nositelj: Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Rok za provedbu: 2014.	Nije prihvaćeno
		Zaštita prava osoba s invaliditetom	Cilj 9. Osigurati jednakost pred zakonom za sve kategorije osoba s invaliditetom primjenom u inkovitim zaštitnih mehanizama i ostalih oblika stručne i pravne pomoći u ostvarivanju svojih prava Provedbena mjera 9.2. Omogućiti fizičku, komunikacijsku i orijentacijsku pristupačnost pravosudnih institucija osobama s invaliditetom Nositelj: Ministarstvo pravosuđa Rok za provedbu 2013. i kontinuirano	Nije prihvaćeno
5.	PRAGMA	Na elne primjedbe	Potrebno je povećati broj sunositelja pojedinih mjera; preciznije odrediti potrebna sredstva i indikatore.	
		Organizacije civilnog društva	Provedbena mjera 1.1 Predložimo nadopunu te da uz jačanje istraživačkih i zagovaračkih kapaciteta organizacija, dodaje: „i pružanja usluga od strane organizacija kojima se jačaju ljudska prava i vrednote civilnog društva“. Osim istraživačkih i zagovaračkih aktivnosti OCD-a pružanje konkretnih usluga (npr. savjetovanje, pravna pomoć, edukacije) građanima - kojima se	Nije prihvaćeno

		<p>ja aju, štite ili promi u ustavne i civilne vrednote - omogu a se direktna primjena Ustava, zakona i me unarodnih dokumenata.</p> <p>Provedbena mjera 2.2. Za sunositelja mjere predlažemo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo socijalne politike i mladih i Vladin ured za udruge, kao i navo enje planiranog iznosa potrebnog za provedbu mjere. Navedena državna tijela korištenjem javnih institucija: Hrvatske radiotelevizije, ustanova (škola, vrti a, zdravstvenih i socijalnih ustanova) mogu promicati filantropiju na širokom podru ju.</p>	Nije prihva eno
	Suzbijanje rasne i druge diskriminacije	<p>Provedbena mjera 1.2. Za sunositelje predlažemo Hrvatsku udruhu poslodavaca i sindikalne središnjice. Bez sudjelovanja HUP-a i sindikalnih središnjica u pripremi edukacija, smatramo da e odaziv i spremnost sudionika na edukaciju biti ograni ena.</p>	Nije prihva eno
	Suzbijanje rasne i druge diskriminacije	<p>Provedbena mjera 5.2. Uz prosvjetne djelatnike, predlažemo djelatnike u sustavu socijalne skrbi i zdravstva te drugih javnih službi (mirovinsko, policija). Za nositelje predlažemo, uz Agenciju za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo socijalne politike i mladih i Ministarstvo zdravlja, a za sunositelja organizacije civilnog društva. Djelatnici navedenih sustava - osobito zdravstva i socijalne skrbi - nisu bili uklju eni u sustavne edukacije o diskriminacijskim politikama, a važnost posla kojeg obavljaju i koji obuhva a temeljna ljudska prava na zdravlje i socijalnu zaštitu te mogu nosti da u svojim svakodnevnim akcijama dovode u nepovoljan položaj pojedinca ili grupu, ukazuje na potrebu za edukacijama.</p>	Nije prihva eno
	Sloboda medija	<p>Provedbena mjera 2.1. Za sunositelja predlažemo Fakultet politi kih znanosti koji je centar obrazovanja novinara te omogu uje prijenos znanja i kriti ki promišlja doma e i me unarodne dokumente.</p>	Nije prihva eno
	Sloboda medija	<p>Provedbena mjera 2.2. Za sunositelja, uz navedene, predlažemo i Pravni fakultet - Studijski</p>	

		<p>Zaštita prava i dostojanstva radnika</p>	<p>centar socijalnog rada i Fakultet političkih znanosti, koji u svojem kurikulumu predviđaju obrazovanje za ljudska prava te suradnjom navedenih institucija omogućiti edukaciju novinara (kao i studenata) o društvenim posljedicama diskriminacije i nepoštivanja ljudskih prava.</p> <p>Predložimo cilj 8. Usvojiti međunarodne dokumente važne za zaštitu i dostojanstvo radnika; provedbenu mjeru 8.1. Pristupiti Revidiranoj europskoj socijalnoj povelji; Nositelj mjere: Ministarstvo rada i mirovinskog sustava; Suroditelji: Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova; Rok za provedbu: 2013; Izvor financiranja i potrebna sredstva: sredstva iz državnog proračuna; Pokazatelji provedbe: Hrvatska pristupila Revidiranoj europskoj socijalnoj povelji.</p> <p>Europska socijalna povelja kao međunarodni ugovor Vijeća Europe koji štiti ekonomska, radna i socijalna prava drugi je, nakon Europske konvencije o temeljnim ljudskim pravima, najvažniji dokument Vijeća Europe i obuhvaća ukupno 31 pravo. Revidirana povelja stupila je na snagu 1.7.1999. i kao takva zamjenjuje Povelju iz 1961. i njene dodatne protokole (ukupno 3). Revidirana povelja je odgovor na povećanje svijesti o socijalnim pravima u Europi, pomaže da se još i bolje nego u Povelji definiraju društvo solidarnosti i socijalne pravde.</p> <p>Kao članica Vijeća Europe RH je 1999. potpisala Povelju iz 1961., a Hrvatski sabor 2002. izglasao „Zakon o potvrđivanju Povelje“ i (3) protokola; Dodatnog protokola, Protokola o izmjenama i Dodatnog protokola kojim se uspostavlja sustav kolektivnih žalbi. RH je Povelju ratificirala u veljači 2003., ali nije pristupila Revidiranoj povelji. Države članice koje ratificiraju Revidiranu povelju preuzimaju obvezu poštivanja ljudskih prava u njihovoj nadležnosti. Pristupiti Povelji znači i sadržaj njenih rješenja integrirati u vlastiti pravni korpus. U tom procesu usklađivanja vlastitih zakonodavstava i prakse europskom sustavu socijalnih prava, državne strukture zemalja potpisnica stječu znanje i iskustvo o razvoju socijalnih prava i socijalne politike na europskoj razini, znanja i vještine u izradi programa socijalne politike i pisanju izvješća prema europskim smjernicama. Također, stječu znanja i o različitim modelima i reformama socijalnih politika.</p>	<p>Nije prihvaćeno</p>
		<p>Zaštita prava mladih</p>	<p>Predložimo cilj 2.: Razvijati programe zaštite ljudskih prava usmjerenih mladima u rizicima, provedbenu mjeru 2.1.: Promicati pravo na</p>	<p>Nije prihvaćeno</p>

		<p>Prava osoba starije životne dobi</p>	<p>obrazovanje kod mladih u rizicima od odustajanja i odustalih razvijanjem usluga u zajednici; Nositelj mjere: Ministarstvo socijalne politike i mladih i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.; Sunositelji: JLS, organizacije civilnog društva; Rok za provedbu: 2013 - 2016, kontinuirano; Izvor financiranja i potrebna sredstva: sredstva iz državnog prora una i jedinica lokalne i područne samouprave, EU sredstva; Pokazatelji provedbe: broj predavanja, radionica, usluga savjetovališta i edukativnog materijala za mlade koji su odustali od obrazovanja ili su u riziku od odustajanja; smanjena stopa odustajanja od obrazovanja; financijska podrška u nastavku obrazovanja.</p> <p>Kvalitativno i kvantitativno istraživanje Instituta Ivo Pilar u kojem su sudjelovali srednjoškolci, profesori i roditelji te mladi koji su napustili školovanje bez završene srednje škole pokazalo je kako su najčešći i razlozi napuštanja školovanja loš školski uspjeh, nedostatak motivacije i interesa za školu, disciplinski problemi te loša obiteljska materijalna situacija. U nešto manjem broju slučajeva navodi se i zasnivanje radnog odnosa ili nemogućnost usklađivanja škole i posla te specifični razlozi, poput bolesti, trudnoće i braka. Ovi su nalazi dodatno potvrđeni rezultatima provedene regresijske analize, kojom su kao najvažniji prediktori napuštanja školovanja utvrđeni loš školski uspjeh, u ostalo ponavljanje razreda, nizak socioekonomski status obitelji te nizak stupanj obrazovanja majke. Najvažna je pretpostavka da su mladi koji su izvan obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja u dobi od 16 do 18 većinom na ekonomski i socijalno marginaliziranu budućnost. Veza između obrazovanja i položaja na tržištu rada vidljiva je ako se usporede razine obrazovanja i osnovna djelatnost. Rizik nezaposlenosti je smanjivan kako se razina obrazovanja povećava, a možemo vidjeti da je među onima s osnovnim obrazovanjem stopa nezaposlenosti tri puta veća nego među onima s visokim obrazovanjem. Tamo gdje mladi u najvećoj mjeri ovise o sustavima socijalne pomoći, siromaštvo je vrlo rašireno, kao što je u Hrvatskoj.</p> <p>Predložimo cilj 2. Jačanje položaja starih definiranjem nacionalne politike za starije osobe, provedbena mjera 2.1. Izraditi nacionalnu politiku usmjerenu starijima; Nositelj mjere: Ministarstvo socijalne politike i mladih; Sunositelji: JLS, organizacije civilnog društva, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava; Rok za provedbu: 2013 - 2014; Izvor financiranja i potrebna sredstva: sredstva iz državnog prora una; Pokazatelji provedbe: usvojena nacionalna politika usmjerena starijima.</p>	<p>Nije prihvaćeno</p>
--	--	---	--	-------------------------------

		<p>Pravo na zdrav život i okoliš</p>	<p>EU 2012. dala je poseban poticaj za oblikovanje javne politike usmjerene starijima. Demografske promjene, a prije svega starenje stanovništva najznačajniji su trendovi koji su na djelu posljednjih nekoliko desetljeća a u gotovo svim razvijenim zemljama, pri čemu ni Hrvatska nije izuzetak. S jednim od najvećih udjela starijeg stanovništva u Europi od 16,6% od ukupnog broja stanovnika, Hrvatska je zemlja s vrlo starim puanstvom. Ovaj fenomen je uzrokovan s jedne strane povećanjem kvalitete života i ukupnog životnog vijeka ljudi, a s druge strane kontinuiranim padom stopa fertiliteta i sve manjim priljevom mladog stanovništva. Demografske projekcije pak pokazuju da će i u sljedećih trideset godina demografsko starenje i depopulacija biti glavno obilježje stanovništva Hrvatske, s očekivanim povećanjem udjela starijih na 29,6% ukupne populacije. Pored demografskih, brojne su i društveno-gospodarske, te druge posljedice ovakvih projekcija. Porast broja i udjela stare populacije opterećuje postojeći i socijalni sustav (kao i druge sustave - mirovinski, zdravstveni). Brojnost smanjenje i starenje radnog kontingenta, pak, dovodi u pitanje održivi gospodarski razvoj i razvoj zemlje. Starenje populacije, položaj starijih ljudi u društvu, kvaliteta njihova života, te primjerena skrb za stare izazovi su s kojim treba pravovremeno i stručno nositi naše društvo.</p> <p>Predložimo cilj 11.: Unaprijediti kvalitetu stanovanja u Hrvatskoj - promicati pravo na kvalitetno stanovanje; provedbenu mjeru 11.1. Promicati kvalitetno stanovanje u lokalnim zajednicama; Nositelj mjere: Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja; Suroditelji: organizacije civilnog društva, JLPS; Izvori financiranja i potrebna sredstva: EU sredstva, državni proračun; Pokazatelji provedbe: broj socijalnih usluga za stanoprimce - podstanare; broj natječajnika koji uključuju rješavanje problema stanovanja u Hrvatskoj; broj provedenih edukacija o kvaliteti stanovanja.</p> <p>Republika Hrvatska je zaštitu okoliša u Ustavu proglasila jednom od deset najviših vrednota ustavnoga poretka (1. 3.) i zajamčila pravo građanima na zdrav okoliš (1. 69.). Stanovanje ne podrazumijeva samo mjesto za život. Ono je bitna odrednica kvalitete života koja se mjeri zadovoljstvom socijalnim, ekonomskim i ekološkim standardima koji su postavljeni u nekoj zajednici. Prema Anketi o potrošnji kućanstva u Hrvatskoj, udio za stanovanje i potrošnju energenata se kreće oko 15% ukupnog rashoda. Udio potrošnje za stanovanje i potrošnju energenata se povećava i građani sve više sredstava moraju izdvajati za njihovo podmirenje što znatno</p>	<p>Nije prihvaćeno</p>
--	--	--------------------------------------	--	------------------------

			<p>utje e na kvalitetu stanovanja, posebno onih ranjivih i socijalno isklju enih skupina stanovništva. Cilj obrazovanja za održivi razvoj - koji obuhva a ekonomski, društveni, kulturni i politički napredak, jednaka prava za sve i najbolju kvalitetu života za svakog pojedinca - treba biti prevladavanje navedenih odrednica imaju i na umu „da primjereno isto ne zna i samo krov nad glavom, ve se sastoji od stana, prebivališta, zajednice u kojoj uvijek živi te neposrednog susjedstva-okoliša“ (Pavlovi , Vitale, Vuki , 2008.). Za postizanje ovog cilja važan je rad u zajednici koji prema Twelvetrees (2002.) predstavlja „proces pomaganja ljudima usmjeren ka poboljšanju njihove zajednice putem poduzimanja zajedni ke akcije“.</p>	
6.	GONG	Na elne primjedbe	<p>U prijedlogu nije u dovoljnoj mjeri istaknuta uloga obrazovanja stoga pozivamo donositelje odluka da se kroz konzultacije s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta u provedbenim mjerama jasnije istakne potencijal koji ima uvo enje gra anskog obrazovanja i zdravstvenog odgoja na razli ita podru ja ljudskih prava.</p> <p>Vezano uz podru je prava na pristup informacijama potrebno se uskladiti s novim Zakonom o pravu na pristup informacijama (koji je trenutno u proceduri izmjena).</p> <p>U odnosu na podru je „Sloboda medija“ nije ura unato da Ministarstvo kulture tijekom 2013. planiran donošenje Medijske strategije te sukladno njoj izmjene Zakona o medijima, Zakona o elektroni kim medijima, Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji, itd. K tome, potrebno je u procese samoregulacije medija aktivno uklju iti Hrvatsko vije e za medije.</p> <p>Vezano uz podru je suzbijanja korupcije potrebno je donijeti specifi ne mjere koje e jasno doprinijeti suzbijanju korupcije te novu Strategiju borbe protiv korupcije i novi Akcijski plan kao i urediti upravljanje sukobom interesa.</p>	

		Sloboda medija	<p>Pokazatelji provedbe: održane stručne rasprave i rasprave sa zainteresiranom javnošću, te ovisno o rezultatima rasprava i u slučaju potrebe usklade s izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama predviđenih aktivnošću u 5.1., utvrđen Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o tajnosti podataka od strane Vlade Republike Hrvatske.</p> <p>Cilj 1 Razvijati autonomiju i slobodu medija Provedbena mjera 1.1. Predložimo kao sunositelje predvidjeti: - Hrvatsko vijeće za medije, Hrvatsko novinarsko društvo, HUP-Udruga novinskih izdavača, Hrvatska udruga radija i novina (HURIN), Nacionalna udruga televizija (NUT), Hrvatska radiotelevizija, Nova TV, RTL televizija, Udruga za interaktivni marketing</p> <p>Provedbena mjera „Javnostne pretpostavke za istragu, progon i kažnjavanje počinitelja zastrašivanja i agresije protiv novinara“ kao pokazatelj provedbe treba predvidjeti i: javne reakcije na nove slušajne napada na novinare.</p> <p>Predložimo predvidjeti nove provedbene mjere od 1.2. do 1.5. unutar ovog cilja. Prijedlozi: Provedbena mjera 1.2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Usvajanje redakcijskih statuta u svim medijima, u skladu sa Zakonom o medijima (članak 26.) <p>Nositelj</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo kulture <p>Sunositelj</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vijeće za elektroničke medije, Hrvatsko vijeće za medije, Hrvatsko novinarsko društvo, HUP-Udruga novinskih izdavača, Hrvatska udruga radija i novina (HURIN), Nacionalna udruga televizija (NUT), Nova TV, RTL televizija <p>Rok za provedbu</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2013. <p>Izvor financiranja i potrebna sredstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodatna sredstva nisu potrebna <p>Pokazatelji provedbe</p>	<p>Djelomi no prihva eno</p> <p>Nije prihva eno</p> <p>Nije prihva eno</p>
--	--	----------------	---	---

		<p>Prijedlozi vezani uz cilj 2. Unaprijediti poštivanje pravila novinarske etike i struke</p>	<p>stavak 1, alineja 4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - preporuke za poboljšanje zakonodavnog okvira i provedbene prakse <p>Provedbena mjera 1.5.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objaviti sve ugovore o koncesijama za pružanje medijskih usluga televizije i radija <p>Nositelj</p> <ul style="list-style-type: none"> - Agencija za elektroničke medije <p>Sunositelj</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo kulture <p>Rok za provedbu</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2013. <p>Potrebna sredstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - nisu potrebna dodatna sredstva za provedbu aktivnosti <p>Pokazatelj provedbe</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objavljeni svi cjeloviti ugovori o koncesijama za pružanje medijskih usluga televizije i radija (bez natječajne dokumentacije) na internetskim stranicama Agencije <p>Provedbena mjera 2.1.</p> <p>Kao sunositelje treba predvidjeti Hrvatsko vijeće za medije i Hrvatska radiotelevizija, a kao dodatni pokazatelj provedbe preporuke o daljnjem usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s acquisom EU.</p> <p>Provedbena mjera 2.2.</p> <p>Treba predvidjeti izobrazbu novinara, urednika i dodatno predložimo NAKLADNIKA o ljudskim pravima te me u sunositeljima računati na Hrvatsko vijeće za medije.</p> <p>Među pokazatelje provedbe treba uvrstiti: broj žalbi Hrvatskom vijeću za medije i prijava Vijeću za medije Hrvatskog novinarskog društva.</p> <p>Predložimo dodati i Provedbenu mjeru 2.3.</p> <p>Prijedlog provedbene mjere 2.3.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izobrazba novinara, urednika i nakladnika o promjenama u 	<p>Nije prihvaćeno</p> <p>Prihvaćeno</p> <p>Nije prihvaćeno</p>
--	--	---	---	--

		Suzbijanje korupcije	<p>sustavu ostvarivanja prava na pristup informacijama</p> <p>Nositelj</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo kulture u suradnji s Agencijom za zaštitu osobnih podataka/Povjerenikom za informacije <p>Sunositelji</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacije civilnog društva <p>Rok za provedbu</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2013. (nakon donošenja izmjena ZPPI-a) <p>Izvor financiranja i potrebna sredstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovna sredstva Agencije za zaštitu osobnih podataka/Povjerenika za informacije <p>Pokazatelji provedbe</p> <ul style="list-style-type: none"> - broj novinarskih autorskih djela objavljenih zahvaljuju i korištenju ZPPI-a - broj održanih okruglih stolova, seminara i radionica - broj sudionika na okruglim stolovima, seminarima i radionicama - upitnici o evaluaciji po održavanju seminara i radionica <p>Provedbena mjera 1.1.</p> <p>Izrada novog strateškog dokumenta za suzbijanje korupcije, rok za provedbu 2013. godina. – donesen strateški dokument.</p> <p>Nije navedeno koji je strateški dokument donesen te na koji na in dokument pridonosi borbi protiv korupcije.</p> <p>Dodatno, potrebno je u donijeti novu Strategiju borbe protiv korupcije koja e biti prilago ena postoje im i budu im potrebama s obzirom da je zadnja Strategija donesena 2008. godine. Tako er, potrebno je donijeti novi Akcijski plan koji e uklju ivati analizu stanja, korupcijske rizike, utvr ivanje specifi nih ciljeva nadležnih tijela i njihovu mjerljivost ostvarivanja, nadležnih tijela nisu dovoljno specifi ni ni mjerljivi te obrazloženja predvi enih aktivnosti i potrebnim resursima za njihovu provedbu.</p> <p>Nacionalni Program <u>ne spominje</u> problematiku transparentnosti financiranja politiki h stranaka i izbornih kampanja kao ni problematiku upravljanja sukobom interesa kao preventivnih alata u borbi protiv korupcije.</p> <p>Potrebno je uvrstiti uspostavu i unaprje enje trajnih, lako pretraživih, internetskih registara donatora i visina donacija politiki h stranaka kao i objavu troškova politiki h stranaka i kandidata s posebnim naglaskom na</p>	
--	--	----------------------	--	--

		<p>Ravnopravnost spolova</p> <p>Suzbijanje rasne i druge diskriminacije</p> <p>Zaštita prava djece</p>	<p>detaljnjoj objavi troškova za oglašavanje. U tom smislu, velika o ekivanja usmjerena su prema Državnom izbornom povjerenstvu koje je potrebno dodatno adekvatno kapacitirati i educirati za primjereno nadzor transparentnosti stranaka i kampanja.</p> <p>S obzirom da je Ustavni sud ukinuo pojedine odredbe Zakona o sprje avanju sukoba interesa, potrebno je urediti upravljanje sukobom interesa na pravilan na in, poštuju i temeljna ustavna na ela na kojima je ustrojena vlast. Zakon bi trebao i i u pravcu ispravnog tuma enja sukoba interesa kako se ne bi pogrešno poistovjetio sukob interesa s kaznenim, odnosno koruptivnim ponašanjem. Novi Zakon bi trebao ne samo sprje avati i kažnjavati dokazani sukob interesa, ve e utvrditi mehanizme za sustavno prepoznavanje i upravljanje sukobom interesa me u dužnosnicima, službenicima i svim ostalim sudionicama procesa politi kog odlu ivanja, na svim razinama i u svim granama vlasti. U tom smislu novi Zakon ne bi smio Povjerenstvu za odlu ivanje o sukobu interesa dati ovlasti organa progona kaznenih djela i odlu ivanju o kaznenoj odgovornosti što je zada a drugih institucija.</p> <p>Predvidjeti promicanje ravnopravnosti spolova kroz obrazovanje i to kroz nastavu me upredmetno, ali i specifi no kroz zdravstveni odgoj te gra anski odgoj i obrazovanje.</p> <p>Cilj 5. Suzbijati stereotipe i predrasude u svezi rasne i druge diskriminacije Provedbena mjera 5.1. Uklju iti sadržaje o neprihvatljivosti svih oblika diskriminacije te sadržaje koji promi u toleranciju i uvažavanje razli itosti u odgojno-obrazovne programe za djecu i mlade Me u indikatore treba uvrstiti sustavno uvo enje gra anskog obrazovanja u sve škole te unutar gra anskog obrazovanja predvidjeti nastavne jedinice usmjerene na uvažavanje razli itosti i suzbijanje diskriminacije. Isto se preporu a vezano uz zdravstveni odgoj koji tako er uklju uje neke zna ajne sadržaje vezane uz suzbijanje stereotipa. Kao nositelja treba uvrstiti i Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta.</p> <p>Poštivanju i poznavanju dje jih prava doprinosi sustavno uvo enje</p>	<p>Prihva eno</p> <p>Prihva eno</p> <p>Prihva eno</p>
--	--	--	---	--

		<p>Zaštita prava besku nika</p> <p>Zaštita prava ovisnika o drogama</p> <p>Zaštita prava HIV pozitivnih osoba</p>	<p>gra anskog obrazovanja i zdravstvenog odgoja u sve škole kako bi djeca razvila ključne kompetencije za razumijevanje društvenih procesa i sudjelovanje u njima te kako bi se utjecalo na opću zdravlj i kvalitetu života. Smatramo da takva mjera treba stajati u programu, a da nositelj treba biti Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.</p> <p>Provedbena mjera 1.4. Poduzimati mjere za sustavno obrazovanje romske djece, posebno romskih djevojica predložimo predvidjeti izjednačavanje obrazovnih mogućnosti kroz sufinanciranje srednjoškolskog obrazovanja za mlade, osobito za djevojice.</p> <p>Predložimo da se u suradnji s Ministarstvom socijalne politike i mladih predvidi provedbena mjera usmjerenih na otklanjanje administrativnih i drugih barijera u osiguravanju socijalne i zdravstvene zaštite beskućnika.</p> <p>U Provedbenoj mjeri 3.1. Razraditi i provoditi programske aktivnosti u svrhu promicanja zdravog stila života djece i mladih i prevencije svih oblika ovisnosti kod djece i mladih te njihovog rizičnog ponašanja vezano uz eksperimentiranje s drogama. Predložimo predvidjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kroz zdravstveni odgoj provoditi modul prevencije ovisnosti u svim školama. Nositelj: Ministarstvo, znanosti, obrazovanja i sporta. - Podržavati provedbu evaluiranih i uspješnih programa prevencije ovisnosti u školama, u suradnji s organizacijama civilnog društva i postojanje podataka o istima. Ključni za provedbu su: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Ministarstvo socijalne politike i mladih. <p>Provedbena mjera 1.2. Unaprijediti preventivne mehanizme u borbi protiv HIV/AIDSa, posebice usmjerene prema mladima. Predložimo predvidjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prevenciju kroz sustavnu provedbu zdravstvenog odgoja u školama. 	<p>Nije prihvaćeno</p> <p>Nije prihvaćeno</p> <p>Nije prihvaćeno</p> <p>Nije prihvaćeno</p>
--	--	---	--	---

		<p>Zaštita prava spolnih i rodni manjina</p> <p>Pravo na zdrav život i okoliš</p>	<p>- Provedbu evaluiranih i uspješnih preventivnih programa u školama, u suradnji s organizacijama civilnog društva i postojanje podataka o istima. Ključni za provedbu su: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Ministarstvo socijalne politike i mladih.</p> <p>Provedbena mjera 1.2. koja glasi „U okviru obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo uključiti teme o pravima LGBT osoba u osnovnoj i srednjoj školi“ predložimo preimenovati. Prijedlog je da mjera glasi: U osnovnoj i srednjoj školi u okviru građanskog odgoja i obrazovanja te zdravstvenog odgoja provoditi teme o pravima LGBT osoba.</p> <p>Cilj 10. Obrazovati građane o okolišu i prirodi, potrebi zaštite okoliša i prirode Predložimo uvesti provedbenu mjeru 10.3. koja će glasiti: Sustavno provoditi odgoj i obrazovanje za održiv razvoj i zdravi okoliš u osnovnim i srednjim školama kroz građansko obrazovanje, zdravstveni odgoj i pojedine predmete te kao temu upredmetni sadržaj. Nositelj treba biti Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.</p>	<p>Nije prihvaćeno</p> <p>Nije prihvaćeno</p>
7.	<p>Documenta - Centar za suočavanje s prošlost u</p>	<p>Na temeljne primjedbe</p>	<p>Iako sveobuhvatan, NAP je izostavio adresirati relevantno područje zaštite ljudskih prava, a to su prava civilnih žrtava rata i njihovo pravo na obeštećenje, odnosno reparaciju. U području <i>Prava aktivnih sudionika i stradalnika Domovinskog rata</i> fokus je na stradalim vojnicima, a ne i na civilima. Predložimo da se navedeno područje dopuni ili da se nadogradi novo. Procjenjuje se da je broj civilnih žrtava rata između 4.000 i 8.000, no ne postoji dovoljno kvalitetan i jasan podatak koji bi potvrdio točan broj. Postoji nekoliko podataka u upotrebi, primjerice broj od 6.605 poginulih kojemu se pridodaje udio u ukupnom broju nestalih kao i stradalih srpskih civila. (Živi, 2005:12). Prema podacima odjela za informiranje Ministarstva hrvatskog zdravstva iz 2000. godine, u Hrvatskoj je tijekom Domovinskog rata poginulo, ubijeno ili umrlo od posljedica ranjavanja ukupno 4.137 civilnih osoba. U taj broj tada još nisu bili uključeni poginuli civili, ekshumirani i identificirani iz masovnih i pojedinačnih grobnica te poginuli civili na privremeno okupiranom području Hrvatske. Te kategorije stradalnika procjenjuje se na još ukupno 2.468 civilnih žrtava pa bi ukupan broj smrtno stradalih civila iznosio</p>	<p>Nije prihvaćeno</p>

		<p>Primjedbe na pojedine dijelove teksta, ciljeve i aktivnosti iz nacрта Nacionalnog programa s obrazloženjem</p>	<p>6.605 osoba. Dodatne procjene govore o 3.115 poginulih civila i 9.500 ranjenih. Radna skupina za izradu registra djece poginule uslijed ratnih razaranja u Republici Hrvatskoj iznijela je podatke o broju stradale djece, pri emu Registar broji 400 poginule i 1.044 ranjene djece s napomenom da se ne radi o kona noj brojci.</p> <p>Prijedlog integracije podru ja zaštite ljudskih prava civilnih žrtava rata putem sljede ih mjera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada registra civilnih žrtava rata prema kategorijama stradalnika (lanovi obitelji usmr enih i nestalih, civilne invalide rata, stradale od mina, žrtve teroristi kih i diverzantskih akata, žrtve mu enja i žrtve lišene slobode – zato eni, žrtve silovanja i seksualnog zlo ina, stradali zaposlenici) te sustavna analiza njihovih potreba. 2. Unapre enje sustava dodjele socijalnih prava civilnim stradalnicima koje se treba temeljiti na na elima društvene solidarnosti, ravnomjernog snošenja javnog tereta te pravi nog i brzog obešte enja. 3. Usvajanje zakonskih rješenja za obešte enje svih civilnih stradalnika, a primarno donošenje novih Zakona o zaštiti civilnih i vojnih invalida rata i Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed teroristi kih akata i javnih demonstracija (kategorije civilnih žrtava, ukidanje imovinskog cenzusa, naknada za usmr ene lanove obitelji, materijalnu štetu i druge oblike stradanja, nesprje avanje ratne štete od strane Hrvatske vojske). 4. (Hitan) Otpis parni nih troškova obiteljima usmr enih i ošte enima ratnim i teroristi kim djelovanjem. 5. Pružanje redovite psihosocijalne i pravne pomo i žrtvama od strane institucija ili podržanih stru njaka ili organizacija. 6. Izgraditi strateške i operativne mehanizme tranzicijske pravde s ciljem oporavka pojedinaca i zajednica (primjer bosansko-hercegova ke Strategije za tranzicijsku pravdu). 7. Podupirati rad udruga civilnih stradalnika proizašlih iz Domovinskog rata. 8. Osnovati Fond za rehabilitaciju, reintegraciju i reparacije (simboli ke reparacije, obrazovanje, kultura, mobilnost, volonterstvo usmjereno priznavanju patnje žrtvama i ulaganju u pomirenje i život novih generacija po uzoru na sli ne fondacije npr. u Njema koj su to OFAJ i Fondacija <i>Sje anje, odgovornost, budu nost</i>). 9. Poboljšati kvalitetu medijskog izvještavanja o zlo inima, jer gotovo uvijek nedostaje uvažavanje žrtava, a ponekad se u medijima u pitanje dovode i pravomo ne presude za ratne zlo ine. Zahtjev za ustupanjem 	
--	--	---	--	--

			<p>javnomedijjskog prostora za glas civilnih žrtava rata i poticanje šire javne rasprave o stradanjima u ratu i suočavanju s prošlošću.</p> <p>10. Poticati otvorenu diskusiju o ratu u Hrvatskoj kako bi se izbjegao jednostran pristup koji dominira u svim post-jugoslavenskim zemljama. Reparacije trebaju biti istovremeno okrenute prema generaciji stradalih kao i prema mladima kako bi pamtili činjenice o stradanjima.</p>	
<p>Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina zahvaljuje svim sudionicima u provedenom postupku savjetovanja o Prijedlogu Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013 do 2016. godine koji su svojim konstruktivnim prijedlozima i komentarima pridonijeli unapređenju dokumenta.</p>				